

Fővárosi Törvényszék

Az ügy száma:	103.K.700.601/2024/26.
Az I. rendű felperes:	Biogas Productor Kft. (7030 Paks, Villany utca 3.)
A II. rendű felperes:	Dunareklám Kft. (3284 Tarnaméra, Arany János utca 4.)
Az I-II. rendű felperesek képviselője:	Hargittay és Társai Ügyvédi Iroda – dr. Szőke István (1027 Budapest, Margit krt. 56. V/5.)
Az alperes:	Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság (1026 Budapest, Riadó utca 5.)
Az alperes képviselője:	dr. Petró Szilvia kamarai jogtanácsos
Az alperesi érdekelt:	Integritás Hatóság (1051 Budapest, Széchenyi István tér 7-8.)
Az alperesi érdekelt képviselője:	dr. Nagy Krisztina kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közbeszerzési ügyben hozott D.468/15/2023. számú közigazgatási határozat megtámadása

í t é l e t:

A Fővárosi Törvényszék az alperes D.468/15/2023. iktatószámú határozatát megváltoztatja és a jogsértés hiányát állapítja meg, ezért a jogkövetkezményeket mellőzi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű felpereseknek együttesen 100 000 (százezer) forint perköltséget.

A 30 000 (harmincezer) forint kereseti illeték az Állam terhén marad.

Az ítélet ellen a közléstől számított 15 napon belül a Fővárosi Ítéltáblához címzett, a Fővárosi Törvényszéken jogi képviselő által elektronikus úton előterjesztett fellebbezésnek van helye. A fellebbezésnek tartalmaznia kell az azt megalapozó jogszabálysértést, a jogszabályhely pontos megjelölésével, illetve azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől az ítélet jogkérdésben eltér. A jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely pontos megjelölésének elmaradása a fellebbezés hiánypótlás nélküli visszautasításának jogkövetkezményével jár.

I n d o k o l á s

Az ítélet alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Vidékfejlesztési Program keretén belül a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága, mint támogató által 2016. március 25. napján meghirdetett, Szarvasmarhatartó telepek korszerűsítése című, VP2-4.1.1.3-16 kódszámú felhívás alapján, az I. rendű felperes, mint

támogatást igénylő 2016. július 18. napján támogatási kérelmet nyújtott be, amelyet a támogató 2018. július 19. napján kelt döntésével támogatásra alkalmasnak ítelt. A 699/5701/47/24/2017. iktatószámú támogatói okirat szerint az I. rendű felperes 468.205.586,-Ft összegű vissza nem térítendő támogatásra jogosult. Az I. rendű felperes a támogatott projekt megvalósításával összefüggésben 2017. április 18. napján feladott eljárást megindító felhívással a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Harmadik Része alapján a Kbt. 117. § szerinti közbeszerzési eljárást indított tehenészeti telep magasépítési munkáinak beszerzése tárgyában. A felhívás a Közbeszerzési Értesítő 2017/61. számában jelent meg.

- [2] Az ajánlati felhívás II.2.4) pontja alapján: „A közbeszerzés, mennyisége: Meglévő istálló alaptestek bontása, betontörmelék törése és helyszíni felhasználása, hulladékkezelése. A telephely hulladékmentesítése (az építmények környezetében lévő építési és egyéb kommunális hulladékok lerakóhelyre történő elszállítása, ártalmatlanítása) A beruházás időtartama alatti őrzés védelem biztosítása. Tehénistálló és épületgépészeti és villamos rendszerének építése: 130 férőhelyes
12,10m×90,30m×4,00m vállmagassággal 4db
Etetőút: 3,60m×90,30m szulfátálló szálas beton 4db
Iroda és szociális épület kialakítása meglévő istállóból földszint+tetőtér. Tetőszerkezet burkolása cserepes lemezzel és kapcsolódó másodlagos tartószerkezetekkel. Aljzatbetonok készítése, teljes hőszigetelő rendszer, épületgépészeti-, napelemes és villamos rendszer kiépítése, nyílászárók beépítése. Belső gipszkarton falazatok, festés, hidegburkolatok készítése. 1029m²
Állatkezelő épület építése: 36,00m²
Boncoló és hullatároló épület építése: 30,25m²
Épületekhez tartozó megtápláló elektromos gerincvezeték kiépítése.
Az építési tevékenység végzéséhez szükséges elektromos energia önálló biztosítása.”
- [3] A II.2.7) pont szerint a szerződés időtartamát az I. rendű felperes 180 napban határozta meg. A 2017. június 23. napján kelt összegezés szerint az eljárásban 4 ajánlat érkezett. Érvényes ajánlatot nyújtott be a II. rendű felperes, a társaság a közbeszerzési eljárás nyertes ajánlattevője lett. Az I. és a II. rendű felperes 2017. július 29. napján vállalkozási szerződést kötöttek.
- [4] A vállalkozási szerződés jogorvoslati eljárás szempontjából lényeges pontjai a következő rendelkezéseket tartalmazták:
„2. A szerződés tárgya
2.1. Az eredményes eljárás alapján Megrendelő vállalkozásba adja, Vállalkozó elvállalja a VP2-4.1.1.3-16 azonosító számú, „Szarvasmarhatartó telepek korszerűsítése” elnevezésű projekt keretében Tehenészeti telep magasépítési munkáinak kivitelezése tárgyú építési munka kivitelezését a közbeszerzési eljárásban keletkezett Eljárást megindító felhívás és Kiegészítő iratok, továbbá Ajánlati felhívás és Közbeszerzési Dokumentumok, valamint azok esetleges módosításai, továbbá az eljárás során kiegészítő tájékoztatások és tárgyalási jegyzőkönyv, valamint a Vállalkozó Ajánlatának tartalma alapján.
5. A munkaterület átadása
A Megrendelő a munkaterületet munkavégzésre műszaki, jogi szempontból alkalmas állapotban a Vállalkozó részére a jelen szerződés hatályba lépését követően a Felek által

egyeztetett időpontban adja át. A munkaterület átvételét, annak időpontját a Felek az építési naplóban rögzítik.

7.2. Teljesítési határidő

Végteljesítési határidő (sikeres átadás-átvétellel lezárt kivitelezés időpontja): A munkaterület átadástól számított 180 nap.

9. Szerződéses ár

9.1.A szerződéses ár átalányár.

9.2.Felek rögzítik, hogy a jelen szerződés alapján Vállalkozó által elvégzendő munkáért járó vállalkozói díj összege:

Nettó 510 421 219,- HUF Áfa „,

- [5] A szerződés hatályba lépése 2019. március 18-án történt meg, miután az I. rendű felperes a támogatás összegéhez hozzájutott, a munkaterület átvételére ekkor került sor. 2019. februárjában egy szélvihar következtében a meglévő tűzfal a födémre dőlt és azt beszakította. Az I. és a II. rendű felperes egy alkalommal módosította a vállalkozási szerződést 2019. szeptember 5. napján. A módosításra vonatkozó tájékoztató hirdetemény szerint a Vállalkozói szerződés aláírása és a hatályba lépése (2019. március 18.) között eltelt időszak alatt a szerződésben szereplő, meglévő istállóépület átalakítása után kialakított Iroda és szociális épület födém szerkezetének 1. rasztere beszakadásos károsodást szenvedett - a tűzfal szélvihar következtében rádőlt. Ez a káresemény bekövetkezése előre nem volt látható. A károsodás miatt új födém szerkezeti részt kellett tervezni és beépíteni havária jelleggel. A födém szerkezet károsodása miatti tervezési munkához kapcsolódóan az egész épületszerkezet ismételt vizsgálatára is sor került. A tervezői vizsgálat során a meglévő SRK típusú acélszerkezetes szaruállások a kivitelezés folyamán további feltárásokat és vizsgálatokat végeztetett a Megrendelő, a megállításokra alapozva további szerkezeti merevítésekre volt szükség. Ezzel együtt a fedélszerkezet rétegrendje is módosításra került. Az a) és b) pontok szerinti havária jellegű tartószerkezeti kivitelezési munkák változása miatt a vállalkozói díjat módosítani szükséges az új műszaki tartalommal elvégzett munkák vállalási összegével úgy, hogy a tető rétegrend módosítása miatt el nem végzett munkák levonásra kerülnek. A módosított vállalkozói díj ezek összegéből adódik. A módosított új műszaki tartalommal elvégzésre kerülő munkák az eredeti 180 napos teljesítési időtartam alatt nem végezhetők el, a teljesítés időtartamának 352 napra történő meghosszabbítása vált szükségessé. A felperesek a módosítást a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjára, annak ca) alpontjára alapították, mert a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket a Megrendelő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre.
- [6] Az alperesi érdekelt 2023. október 24. napján nyújtotta be a hivatalból indított eljárását kezdeményező iratát a Kbt. 152. § (1) bekezdés o) pontja alapján. A tudomásszerzés időpontjaként 2023. július 24. napját jelölte meg, amikor a hivatalból kezdeményező Igazgatósága a tárgyi projekt kapcsán döntést hozott a vizsgálat lefolytatásáról a Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 29/2023. (X.5.) IH elnöki utasítás (a továbbiakban: IH elnöki utasítás) 1. függelék 1. f) pont alapján. A jogsértő esemény megtörténtének időpontja körében 2019. november 22-ét a szerződésmódosításról szóló tájékoztató hirdetemény közzétételének napját jelölte meg. Álláspontja szerint a felek a szerződés módosításával megsértették a Kbt. 141. §-át, a tájékoztató hirdetemény alapján nem állapítható meg a

szerződésmódosítás jogszerűsége, mivel abból nem derül ki egyértelműen, hogy a módosítás indokaként megjelölt havária helyzet mikor következett be. A tájékoztató hirdetmény alapján az sem állapítható meg, hogy a szerződés időtartamának meghosszabbítása valóban indokolt volt-e a teljes időszakra.

- [7] Az alperes a keresettel támadott D.468/15/2023. számú határozatával megállapította, hogy az I. rendű felperes és a II. rendű felperes a 2019. szeptember 5. napján kelt szerződésmódosítással megsértette a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontját. Az I. rendű felperessel szemben 10 000 000,-Ft, a II. rendű felperessel szemben 5 000 000,-Ft bírság kiszabásáról rendelkezett.
- [8] A kezdeményezésben foglaltak érdemi vizsgálata tekintetében rögzítette, hogy a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre a polgári jog szabályait a Kbt. szerinti eltérésekkel kell alkalmazni. Így az alperesnek a kezdeményezés keretei között eljárva abban a kérdésben kellett döntést hoznia, hogy az I. rendű felperes és a II. rendű felperes részéről 2019. szeptember 5. napján aláírt szerződésmódosítás megfelelt-e a Kbt.-ben meghatározott feltételrendszer valamelyik esetkörének. Hivatkozott a Kbt. 2. § (7) bekezdésére, 141. § (1)-(6) bekezdésére, a 142. § (1) bekezdésében foglaltakra.
- [9] A figyelembe vett jogszabályok ismertetését követően rendelkezésre álló dokumentumok vizsgálata alapján megállapította, hogy a felperesek a 2017. július 29. napján kelt vállalkozási szerződést egy alkalommal 2019. szeptember 5. napján módosították. A módosítás értelmében a felek az eredetileg 180 napban meghatározott teljesítési határidőt 352 napra növelték. Az eredetileg kalkulált 510 421 219,-Ft vállalkozói díj nettó 511 494 234,-Ft-ra emelkedett. Az alperes az építési napló bejegyzései alapján rögzítette, hogy az I. rendű felperes 2019. március 18. napján adta át a munkaterületet a II. rendű felperes részére. Az építési napló 2019. március 19. napi bejegyzése szerint az irodaépület DNy-i tűzfala a szélvihar miatt korábban rádőlt a meglévő közbenső födém szélső födémraszterére, melyet részlegesen beszakított, a G-jelű gerendák és betontálcák károsodtak. A födémrész lebontásra került 2019. március 19. napján. Az építési napló szerint a haváriára való tekintettel a többi kapcsolódó szerkezeti elem megóvása érdekében a II. rendű felperes új födémrészt épít. A födémkárosodásról felvett 2019. április 21. napján kelt helyreállítási terv szerint 2019. februárjában az iroda és szociális épület DNy-i oromfala befelé az épület közbenső födémére dőlt az erős szellőkések miatt. Az I. rendű felperes kérésére a felelős tervező és a társtervező 2019. március 11. napján helyszíni szemlét tartott, amely során megállapították, hogy az épület tartószerkezete jelentős károsodásokat szenvedett.
- [10] A Kbt. szerződésmódosításról szóló 141. §-a kapcsán az alperes figyelembe vette, hogy az nem a szerződésmódosítás korlátait határozza meg, hanem azokat a jogalapokat, amelyek fennállása esetén a szerződés jogszerűen módosítható. Az alperes gyakorlata egységes abban, hogy a Kbt.-ben meghatározott jogalapok fennállta ténykérdés, az nem függ attól, hogy az ajánlatkérő azt helyesen állapította-e meg. Amennyiben a szerződés jogszerű módosításának bármely Kbt. szerinti jogcíme fennáll, úgy a szerződésmódosítás nem tekinthető jogszerűtlennek. Mindezek alapján az alperesnek e szempontok szerint kellett vizsgálnia, hogy jogszerűnek tekinthető-e a kezdeményezéssel érintett szerződésmódosítás.

- [11] A felperesek a szerződésmódosítás jogalapjaként nem alkalmazhatták jogszerűen a Kbt. 141. § (2) bekezdése szerinti jogcímet, valamint megállapította, hogy jelen esetben nincs helye a Kbt. 141. § (6) bekezdése alkalmazásának sem. Tekintettel arra, hogy a módosítás lényegesnek minősült az alperes azt vizsgálta, hogy a szerződésmódosításnak a Kbt. egyéb rendelkezései alapján helye volt-e. Megállapította, hogy jelen esetben a szerződésmódosítás jogalapjául nem szolgálhatott a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja, ugyanis a vállalkozási szerződés nem rögzítette az egyes tartalmi elemek későbbi változásának feltételeit és tartalmát. A Kbt. 141. § (4) bekezdés b) pontja szerinti jogalap jogszerű alkalmazását lehetővé tevő konjunktív feltételek pedig szűken értelmezendők és jelen esetben a módosítás jogalapjául nem szolgálhatott a Kbt. 141. § (4) bekezdés b) pontja sem.
- [12] A szerződésmódosítás kapcsán a felperesek arra hivatkoztak, hogy az megfelel a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti jogalaprak. Alperes rögzítette, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont szerinti jogalap abban az esetben alkalmazható jogszerűen, amennyiben a következő feltételek együttesen teljesülnek:
- ca) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, melyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre,
 - cb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét,
 - cc) az ellenérték növekedése nem haladja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át.
- Ezen konjunktív feltételek közül bármelyik feltétel nem teljesülése megdönti a szerződésmódosítás jogszerűségét. A közbeszerzési gyakorlat töretlen és egységes abban, hogy a módosítást szükségessé tevő, előre nem látható körülmények a szerződés teljesítése során a szerződő feleken kívülálló, tőlük függetlenül bekövetkező objektív körülmények kell, hogy legyenek. Emellett az előre nem láthatóságra nem hivatkozhatnak alappal a felek abban az esetben, ha a szerződésmódosítás indokaként hivatkozott körülmény hosszú ideje fennáll. Hivatkozott e tekintetben a Fővárosi Törvényszék 104.K.705.291/2020/15. számú ítéletében foglaltakra.
- [13] Az alperes a rendelkezésre álló iratok alapján a határozatának 38-39. pontjaiban megállapította, hogy a 2017. június 29. napján kelt szerződés 2019. március 18. napján lépett hatályba, a felek a módosítást 2019. szeptember 5. napján írták alá. A felek részéről hivatkozott, a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont alkalmazhatóságát igazoló körülmény (az irodaépület DNY-i tűzfala a szélvihar miatt korábban rádólt a meglévő közbenső födém szélő födémraszterére, melyet részlegesen beszakított) már a szerződés hatálybalépése előtt fennállt, ugyanis a födémkárosodásról felvett helyreállítási terv szerint a káresemény már 2019 februárjában, a kivitelezési munkák megkezdése előtt megtörtént. Emellett az építési naplóban is, már annak megnyitása napján szerepelt, hogy az irodaépület DNY-i tűzfala korábban bedőlt. Fentiekre tekintettel az alperes nem fogadta el az I. rendű felperes és a II. rendű felperes arra történő hivatkozását, hogy a 2019. februárjában bekövetkezett szélvihar miatti káresemény a szerződés teljesítése során bekövetkezett előre nem látható körülmény volt. A felek részéről hivatkozott havária helyzet, már a szerződés hatálybalépését megelőzően bekövetkezett, az a felek számára ismert volt a teljesítés megkezdése előtt.
- [14] Mindezek alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes és a II. rendű felperes megsértette a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontját azzal, hogy a köztük fennálló vállalkozási szerződést úgy módosították közös megegyezéssel, hogy annak Kbt.-ben meghatározott feltétele a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontja nem állt fenn. A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont cb)

és cc) alpontok fennállását nem vizsgálta tekintettel arra, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont szerinti konjunktív feltételek bármelyikének hiánya megdönti a szerződésmódosítás jogszerűségét.

- [15] Az alperes a Kbt. 145. § (2)-(5) bekezdések szerinti hatáskörében eljárva a Kbt. 165. § (2) bekezdés e) pont alapján megállapította a jogsértés megtörténtét és alkalmazta a Kbt. 165. § (3) bekezdés d) pont szerinti jogkövetkezményt és bírságot szabott ki, figyelemmel a Kbt. 165. § (11) bekezdésében foglaltakra, rendelkezett továbbá a költségek viseléséről a Kbt. 145. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 125. § (1) bekezdése szerint.

A felperesek keresete, az alperes védirata, az alperesi érdekelt nyilatkozata

- [16] A határozat megtámadása iránt előterjesztett keresetükben a felperesek jogsértés hiányában az alperesi döntés megsemmisítését és perköltségük megtérítését kérték.
- [17] Az alperes által hivatkozott, a Fővárosi Törvényszék 104.K.705.291/2020/15. számú ítélete a jogorvoslattal érintett tényállásra nem alkalmazható, attól lényegesen eltérő körülmények alapján a jelen ügyre nem releváns megállapítást tartalmaz. Az ítélet alapügye a D.96/8/2020. számú döntőbizottsági határozat, melynek tényállása szignifikánsan eltér a jogorvoslattal érintett ügy tényállásától. A bírói ítélet alapját olyan ügy képezi, amelyben a műszaki dokumentáció kellő információt szolgáltatott arra, hogy a kérelmezett a később előre nem láthatónak hivatkozott körülményeket már az ajánlattétel során figyelembe vegye. A kérelmezett a jogsértést tehát azzal követte el, hogy a műszaki dokumentációban ajánlatkérő által rögzített információkat az ajánlattételt megelőzően nem tanulmányozta kellő gondossággal, majd ebből kifolyólag a teljesítés során felmerült problémákra, mint előre nem látható körülményekre hivatkozott.
- [18] Ezzel szemben a jelen határozat alapját képező ügyben a szerződés megkötését követően egyetlen orkán erejű széllelkéssel kísért vihar eredményeként bekövetkezett fakidülés következményeinek felszámolása vált szükségessé a szerződés teljesíthetősége érdekében. Nyilvánvaló, hogy a kettő jogsértés között analógia nem vonható. A szélvihar eredményeként bekövetkezett fakidulás és az azzal okozott kár bekövetkezésének időpontjában a felek már aláírt szerződéssel rendelkeztek. A hivatkozott bírói ítélet szerinti esetben az állagromlás hosszabb, több évet felölelő időtartam alatt folyamatosan keletkezett és az ítélet szerint ebből kifolyólag is ismert kellett volna, hogy legyen a felek előtt, különösen egy olyan épület esetén, amely a kérelmezett tulajdonát képezi, vagyis annak állapotával tulajdonosként rendszeresen szembesült. A jelen határozat alapját képező esetben viszont a kár egyetlen szélvihar eredménye, vagyis pár óra leforgása alatt következett be, a kárra vonatkozóan a műszaki dokumentáció tartalmából értelemszerűen semmilyen módon nem lehetett volna következtetni.
- [19] A szerződés 2017. július 29. napján kelt, azaz vált érvényessé, majd 2019. március 18. napján lépett hatályba. A káresemény bekövetkezésének időpontja 2019. februárja, a szerződés érvényessé válását követő, de annak hatályba lépése előtti időszakra esett, vagyis a felek a káresemény bekövetkezésekor már egy megkötött, érvényes szerződéssel rendelkeztek. Alperes azt a megállapítást teszi határozatában, hogy az előre nem látható körülménynek a szerződés teljesítése során kell bekövetkeznie, állítását azonban nem támasztja alá sem jogszabály, sem a Döntőbizottság, sem a bíróságok releváns döntései. A kötelelem a szerződés megkötésével jön létre, a szerződés módosítása szempontjából ettől az időponttól kezdve közömbös, hogy a szerződés mikor lép hatályba. A hatálybalépés időpontja tehát semmilyen

tekintetben nem alkalmas arra, hogy bármilyen iránymutatással szolgáljon a jelen jogvitában. Hivatkoztak a Fővárosi Törvényszék K.701.217/2021/42. számú ítéletére, valamint az alperes D.146/34/2021. számú határozatában foglaltakra.

- [20] Az előreláthatóság fogalmát a polgári jog munkálta ki. Hivatkoztak e körben a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:143. §-ára és ehhez kapcsolódóan a Polgári Jog 2017/2. számában megjelent tanulmányra. Az idézett szövegekből kitűnik, hogy a polgári jog az előreláthatóságot nem a szerződés hatálybalépésekor, hanem annak megkötésekor fennálló helyzetnek megfelelően vizsgálja, mivel a szerződéskötés időpontjában van a szerződő feleknek lehetősége arra, hogy az ismert kockázatok tükrében a szükséges elővigyázatossági intézkedések költségeit is az ellenszolgáltatásba belekalkulálják. A polgári jogi joganyag és jogirodalom is egyaránt a szerződéskötéskori állapotra vezeti vissza az előre nem látható körülmény bekövetkezését és nem a szerződés teljesítésére. Az alperes így téves megállapításokat tett a határozatában tekintettel arra, hogy az előre nem látható körülmény jellegét nem vizsgálta, csupán annak bekövetkezési időpontja alapján állapított meg jogsértést, továbbá a hatályba lépéshez kötötte az előre nem láthatóság alkalmazását a szerződés megkötése helyett.
- [21] A felperesek a szerződésmódosítás során a havária jellegű károk elhárítása érdekében 1 073 015,-Ft-al emelték meg a vállalkozási szerződés összegét, ami összhangban áll a károk elhárításának költségével. Hivatkoztak a Közbeszerzési Értesítő Plusz 2020. évi 2. számában szereplő hatósági állásfoglalásra, valamint a Közbeszerzési Értesítő Plusz 2022. évi 8. számában megjelent „Mi a műszaki tartalom és miért változik meg az építkezés folyamán?” című szövegekre.
- [22] Az alperes védiratában a felperesek keresetének elutasítását kérte a határozatban hivatkozott indokok alapján. Kiemelte, hogy a felperesek 2017. július 29. napján kötötték meg a vállalkozási szerződést, a módosítás indokaként hivatkozott kéresemény 2019. februárjában történt, azonban a szerződésmódosítás ehhez képest 2019. szeptember 5. napján több mint félévvel a kéreseményt követően kelt. Alperesi álláspont szerint a több mint féléve fennálló körülmény jogszerűen nem szolgálhat a szerződésmódosítás alapjául ugyanis az nem tekinthető előre nem látható helyzetnek.
- [23] Hivatkozott az alperes emellett az I. rendű felperes részéről megküldött iratokra, melyek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a kivitelezési munkákkal érintett épület kifejezetten elhanyagolt, lepusztult állapotban volt, ezért gondos eljárás esetén számítani lehetett arra, hogy egy nagyobb vihar esetén jelentős károk keletkezhetnek benne.
- [24] Alperes álláspontját igazolják a felperesek részéről a keresetlevél 10) pontjában előadottak is, amelyben a felperesek arra hivatkoztak, hogy a közbeszerzési pályázat óta eltelt hosszú idő alatt a környezeti hatások miatt a tárgyi épület állaga romlott, ezért következett be a tűzfal ledőlése. Így alperes álláspontja szerint egyértelműen megállapítható, hogy a felperesek maguk is tisztában voltak az épület rossz állapotával, amely körülmény hosszú ideje fennállt a szerződésmódosítást megelőzően, ezért a szerződésmódosítás jogalapja nem lehet a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja. A tűzfal lehetséges ledőlésével gondos eljárás esetén a feleknek számolnia kellett volna, emellett nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a szerződésmódosítás aláírásának napján a módosítás indokaként hivatkozott körülmény már több mint fél éve fennállt, az ismert volt a felperesek előtt.
- [25] A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont szerinti előre nem láthatóság fogalmát nem a polgári jog munkálta ki, hanem a hatályon kívül helyezett 2011. évi Kbt. 94. § (3) bekezdés a) pont szerinti jogcímre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárással kapcsolatban kialakult

joggyakorlat. A jelenleg hatályos Kbt. hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásra vonatkozó szabályai alapján már nincs lehetősége az ajánlatkérőnek az előre nem látható okból felmerült kiegészítő építési beruházás vagy kiegészítő szolgáltatás megrendelésére. Az ilyen tárgyú beszerzések az új Kbt. 141. §-ában szereplő feltételek megléte esetén új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül szerződésmódosítással valósíthatók meg, amennyiben annak Kbt.-ben meghatározott feltételei teljesülnek, ami tárgyi esetben nem volt megállapítható. Alperes határozatában nem állította, hogy a szerződésmódosítást a hatálybalépéshez köti. Az alperes határozatában azt rögzítette, hogy a felperesek által a szerződésmódosítás indokaként hivatkozott körülmény már a szerződés 2019. márciusi hatálybalépése és a teljesítés megkezdése előtt ismert volt, ezért 2019. szeptember 5-én a szerződésmódosítás napján az már nem tekinthető előre nem láthatónak, ugyanis több mint fél éve ismert volt a felperesek előtt.

- [26] Az alperesi érdekelt nyilatkozatában az alperes álláspontját megerősítve hivatkozott arra, hogy a Ptk. 6:143. §-a irreleváns a jogvita elbírálása szempontjából. A Ptk. felperesek által hivatkozott rendelkezése, mint előreláthatósági korlát a szerződéssel okozott kárra vonatkozik, amely semmilyen összefüggést nem mutat a közbeszerzési eljárás során bekövetkezett szerződésmódosítással. Amennyiben alkalmazható is lenne a Ptk. 6:143. § (2) bekezdése annyiban, hogy az előreláthatóság-referencia időpontja a szerződéskötés időpontja, úgy az alperesnek szintén arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a felperesek a szerződéskötés időpontjában is már előre látták a potenciálisan felmerülő kárt és annak nagyságrendjét figyelemmel arra, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontja szerinti kellő gondosság mellett megállapítható lett volna, hogy a kivitelezéssel érintett épület kifejezetten elhanyagolt és lepusztult állapotban volt.

A bíróság döntése és jogi indokai

- [27] A felperesek keresete – az alábbiak szerint – alapos.
- [28] A bíróságnak a közigazgatási jogvitát a Kp. 2. § (4) bekezdése, 85. § (1)-(2) bekezdése szerint a közigazgatási tevékenység megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között kell elbírálnia és a Kp. 78. § (2) bekezdése alapján a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve kell értékelnie.
- [29] A felperesek keresetükben a tényállást nem vitatták, eljárásjogi jogszabálysértésekre nem hivatkoztak, kizárólag a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontjának jogszerű alkalmazásával kapcsolatos határozati, ezáltal a jogsértés terhükre történt megállapítását kifogásolták. Ez okból a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy jogszerűen járt-e el az alperes, amikor megállapította, hogy a felperesek a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontjába ütköző módon módosították a szerződést.
- [30] A szerződésmódosítás indokainak jogszerűsége, a Kbt. 141.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, mindkét, a szerződés módosítását együttesen végrehajtó fél viszonylatában vizsgálendő. Ezt támasztja alá a Kúria IV.37.130/2021/4. számú ítélete, utalva az Európai Bíróság C-263/19. számú ügyében hozott döntésére is. Így a Kbt. 141.§-ában foglaltak megsértéséért nem csak az ajánlatkérő, de a nyertes ajánlattevő is felelősséggel tartozik.
- [31] A felek a szerződésmódosítás indokaként egységesen a 2019. februárjában bekövetkezett káreseményre (az irodaépület DNy-i tűzfala a szélvihar miatt rádőlt a meglévő közbenső födém szélső födémraszterére, melyet részlegesen beszakított) hivatkoztak. A bíróság a

rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapította, hogy a releváns tények szerint a felperesek a 2017. július 19. napján megkötött szerződése 2019. március 18-án lépett hatályba. Az építési napló bejegyzése alapján megállapítható, hogy az I. rendű felperes 2019. március 18. napján adta át a munkaterületet a II. rendű felperes részére. Az építési napló 2019. március 19. napi bejegyzése szerint a károsodás következtében a födémrész lebontásra került 2019. március 19. napján, a többi kapcsolódó szerkezeti elem megóvása érdekében a II. rendű felperes új födémrészt épít. A felek a szerződésmódosítást 2019. szeptember 5. napján írták alá.

- [32] A Kbt. 141. §-a szabályozási elveit, ennek következtében a szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálati módszereit az alperes határozatában helytállóan rögzítette és vizsgálta azt is, hogy felmerülhet-e, hogy a szerződésmódosítás a Kbt. felperesek által megjelölt esetkörön kívüli egyéb feltételének megfelel, miután a szerződésnek a Kbt. bármelyik jogcímnek megfelelő módosítása jogszerűnek minősül. E részében a felperesek a határozati megállapításokat nem vitatták. A Kúria a Kfv.VI.38.008/2018/6. számú ítéletének [41] bekezdésében rámutatott, hogy a szerződés módosítására kizárólag a Kbt.-ben kógens jelleggel meghatározott feltételek maradéktalan fennállása esetén van lehetőség, melynek jogszerűsége megítélésénél abból kell kiindulni, hogy az ajánlatkérő milyen indokot hozott fel a szerződésmódosítás alapjául.
- [33] A perbeli esetben a felek a módosítás jogalapjaként a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontját jelölték meg, mely szerint a (2) bekezdésben szabályozott esetek mellett a szerződés - a (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül - új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat a következő feltételek együttes teljesülése esetén:
- ca) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre;
 - cb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;
 - cc) az ellenérték növekedése nem haladja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át. Ha egymást követően több olyan módosításra kerül sor, amelyek a ca) alpont szerinti több, egymással nem összefüggő körülmény miatt merültek fel, ez a korlátozás az egyes módosítások nettó értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják a rendelkezés megkerülését. Egyetértett a bíróság az alperessel és az alperesi érdekelttel abban is, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának helyes értelmezéséhez segítséget nyújt a korábbi Kbt.-ben foglalt hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás szabályozása során kialakított joggyakorlat, amely az előre nem látható ok bekövetkezésének feltételét a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt folyamatban volt jogorvoslati eljárások esetein át értelmezte a bíróság által is elfogadottan. Nem minősül előre nem látható körülménynek az, ami az ajánlatkérő mulasztásából, a közbeszerzési eljárás nem elég gondos előkészítéséből, a tervezés hibájából származik. Ide tartozik az az eset is, amikor igazolhatóan olyan műszaki okok vezetnek utóbb a szerződés jelentősnek értékelhető módosítására, melyet a szerződő felek már a szerződés megkötése előtt felismerhettek. A perbeli eset, erre a felperesek helyesen hivatkoztak, nem ilyen.
- [34] Következetes a jogalkalmazási gyakorlat abban, hogy a módosítást szükségessé tevő, előre nem látható körülménynek az ajánlatkérőn kívül álló, objektív körülménynek kell lennie (Kfv.IV.37.909/2019/6. számú döntés).
- [35] Az alperes a marasztalást kizárólag arra a tényre alapította, a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontja szerinti előre láthatóság azért nem áll fenn, mert a felperesek a havária helyzetet a szerződés hatálybalépését megelőzően is ismerték, így az a teljesítés megkezdésekor már ismert volt számukra.

- [36] „[...] A szerződés módosítására csak a szerződés időbeli hatályának fennállása alatt (pl. határozott időre kötött szerződés esetében a határozott szerződéses időtartam letelte előtt) kerülhet sor, azaz abban az esetben, ha a szerződés teljesítése során állnak be olyan körülmények, amelyek a szerződés módosítását igénylik. A megszűnt vagy hatályát veszített szerződés utólag már nem módosítható. [...]” (a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről 2023. május 25.). „[...] A bírósági gyakorlat a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának értelmezésekor úgy foglal állást, hogy az előre nem láthatóság kritériumát a szerződéskötés időpontjában kell vizsgálni. Annak van ezért jelentősége, hogy a szerződéskötéskor a felek jól mérlegelték-e a körülményeket. Ha akkor nem jól mérték fel a lehetőségeiket, utóbb ezen az alapon nincs helye a már megkötött szerződés módosításának. Ha azonban olyan körülmény merül fel a szerződés teljesítése során, ami a szerződéskötés időpontjában még előre nem volt látható, úgy a Kbt. lehetőséget ad a szerződés módosítására.[...]” (Nagykommentár a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényhez szerk: Dezső Attila).
- [37] A Kbt. Ötödik része tartalmazza a szerződésekkel kapcsolatos rendelkezéseket, melyek a Ptk. előírásaihoz képest speciálisak. Nincs különbség a felperesek által hivatkozottak szerint tekintetben, hogy a szerződéskötés időpontja az az időpont, amihez képest a módosításra okot adó körülményeket vizsgálni kell, miután ez az utolsó olyan időpont, amikor a szerződő felek eldönthetik, hogy a szerződés szerint rögzített feltételekkel vállalják-e a kötelmet vagy sem. Egyetértett ugyanakkor a bíróság az alperes és az alperesi érdekelt által hivatkozottakkal abban a körben, hogy az előreláthatóság követelménye kapcsán nem a Ptk. rendelkezéseinek, hanem a Kbt. jogszabályi követelményeinek speciális jelentősége van lévén, hogy a Kbt. szabályaihoz képest a Ptk. csak mögöttes szabályként alkalmazandó. A Kbt. 131. § (1) bekezdése szerint eredményes közbeszerzési eljárás alapján a szerződést a nyertes ajánlattevővel – közös ajánlattétel esetén a nyertes ajánlattevőkkel – kell írásban megkötni a közbeszerzési eljárásban közzétett végleges feltételek, szerződéstervezet és ajánlat tartalmának megfelelően. A (2) bekezdés alapján a szerződésnek tartalmaznia kell – az eljárás során alkalmazott értékelési szempontokra tekintettel – a nyertes ajánlat azon elemeit, amelyek értékelésre kerültek. A Kbt. kógens rendelkezéseiből következik, hogy a szerződés főbb paraméterei fő szabály szerint már az ajánlati kötöttség beálltával rögzülnek, az eredményes eljárás lezárásaként a felek a szerződés tartalmát annak megfelelően a nyertes ajánlat szerint kötelesek megkötni, ezért van különös jelentősége az idézett kialakult gyakorlat szerint az eljárás előkészítésének, utóbb ugyanis a gondos előkészítés, a felelős ajánlattétel hiánya szerződésmódosítással jogszerűen nem korrigálható. A pályázati pénzből megvalósulni célzott beszerzések esetén az eljárás szabályozási sajátosságaiból adódik, hogy a szerződés megkötésének időpontjához képest a pályázati pénz lehívásának és így a teljesítés megkezdésének az ideje jelentősen eltolódhat, ez utóbbi körülmények nem változtatnak azonban azon, hogy a közbeszerzési eljárás eredményes lezárulásaként megkötött szerződés tartalma a szerződés megkötésekor rögzült, amihez képest vizsgálni szükséges egyedileg milyen okok vezettek a módosításához. A bíróság egyetértett a felperesek által kifejtettekkel abban a tekintetben, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontja szempontjából nem a szerződés hatálybalépésének, hanem a megkötésének és az akkor fennálló körülményeknek van jelentősége, az előre nem láthatóság kapcsán a szerződéskötés időpontjában fennálló körülményeket kell mérlegelni és megítélni. Az előző pontban hivatkozott gyakorlatból sem következik ettől eltérő értelmezés, ahogy az alperes által a határozatában hivatkozott és citált Fővárosi Törvényszék 104.K.705.291/2020/15. számú ítéletéből sem. Sem a hatályba lépésnek, sem pedig a módosítás keltének nincs abból a szempontból jelentősége, láthatják-e előre a felperesek a szerződés megkötésekor, hogy a vihar a szerződés megkötését követő majd két év múlva kárt tesz a beruházással érintett szerkezeti elemekben.

- [38] Az I. és a II. rendű felperes a szerződést 2017. július 29. napján kötötte meg, ehhez képest a szerződésmódosításra okot adó esemény jóval később 2019. februárjában következett be. Az alperes határozatában maga sem tárt fel olyan, a szerződéskötéskor már fennálló, illetve abban az időpontban előre látható körülményt, melyet ha kellő gondosság mellett a szerződést kötő felek mérlegelnek, a szerződés módosítása elkerülhető lett volna, illetve az a szerződés módosítására okot adó káreseménnyel összefüggésben állt volna.
- [39] A szerződés megkötését követően bekövetkezett vihar - mint rendkívüli időjárási esemény - és az általa okozott kár pedig, nem tekinthető olyan, a szerződés megkötésekor a felek által előre látható körülménynek, melyet mérlegelniük lehetett volna kellő gondosság mellett. A vihar egy időjárási kockázati elem, következményei tekintetében kiszámíthatatlan időjárási esemény, így annak az irodaépület DNY-i tűzfalára és a födém szélső födémrészterére gyakorolt esetleges károkozó hatása nem lehet a szerződést kötő feleken számonkérhető, mivel egy eshetőleg nagyságú és erősségű vihar bekövetkeztének lehetősége és annak a közbeszerzési szerződés kivitelezésével érintett területére gyakorol hatása nem egy kellő gondosság tanúsítása mellett kiszámítható, azzal előre kalkulálható tényező.
- [40] Az alperes csak a védiratában hivatkozott először arra, hogy a viharkárral érintett épület eleve rossz állapotban volt, melyre figyelemmel a felpereseknek az esetleges időjárási jelenségekből adódó kockázatokkal számolniuk kellett volna, ezt a határozatában nem vizsgálta, arra nézve a felperesek felé kérdést nem intézett, döntését nem erre alapította, mint ahogy annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy a módosításra vonatkozó szerződéskötés mikor jött létre, a felperesek marasztalásának alapjául szolgáló döntése e körben megállapítást, és indokokat nem tartalmaz. Mivel a védiratban foglaltak, a tárgyaláson előadottak nem alkalmasak az alperesi határozat indokolásának kiegészítésére, az alperesi határozat indokolásának hiányosságait nem pótolhatják, így az e tekintetben felhozott alperesi érvek a határozat jogszerűségének megítélése tekintetében nem értékelhetőek.
- [41] A bíróság osztotta a felperesek álláspontját abban is, hogy az alperes határozatában nem tudott olyan a szerződéskötéskor fennálló, kellő gondosság mellett előrelátható körülményt megjelölni, melyet amennyiben azt a felperesek figyelembe vesznek és értékelnek a szerződésmódosítás szükségessége elkerülhető lett volna. Egy a szerződés megkötését követően bekövetkező vihar a már fent kifejtettek okán, nem tekinthető ilyennek.
- [42] Tévesen hivatkozott az alperes felperesi elismerésre, miután a keresetlevél 10) pontja mindössze annyit tartalmaz, hogy a szerződéskötés óta eltelt hosszú idő alatt a környezeti hatások miatt állagromlás következett be, amely megállapításnak az alperes határozati következtetéseit megalapozó tényeire nincs befolyása a már kifejtettek szerint.
- [43] Mindezekre tekintettel a bíróság megállapította, hogy az alperes jogsértő következtetéseket vont le az általa figyelembe vett tények alapján jogsértően alkalmazva ezáltal a Kbt. 141. § 849 bekezdés c) pontját, ezért a határozatát a Kp. 90. § (1) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatta, a felperesek tekintetében megállapított jogsértést és annak következményeit mellőzte figyelemmel arra, hogy az alperesi határozatban foglaltak alapján a felperesek jogsértése nem volt megállapítható.
- [44] A bíróság a pervesztes alperest és alperesi érdekeltet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek jogi képvisellel felmerült perköltségének viselésére, figyelemmel, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltakra, tekintettel az ügy bonyolultságára, a

felperesi jogi képviselő tényleges munkavégzésére, a beadványok számára és arra, hogy az ügyben egy tárgyalás megtartására került sor.

- [45] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán feljegyzett és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (2) bekezdésére tekintettel megállapított 30 000 forint összegű kereseti illetéket a pervesztes alperes 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján fennálló személyes illetékmentessége és a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a Pp. 102. § (6) bekezdésére is figyelemmel a Magyar Állam viseli.
- [46] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kbt. 172. § (5) bekezdése biztosítja.

Záró rész

Budapest, 2025. január 29.

dr. Sára Katalin s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

dr. Tombor Csaba s.k.
bíró

dr. Kozma Zsolt s.k.
bíró